

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII

Podstawa prawna

Przedmiotowy system oceniania (PSO) został opracowany na podstawie:

- Rozporządzenia MENiS z dn. 28 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
- Rozporządzenia MEN z dn. 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych
- Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania (WSO)

Cele edukacji geograficznej - wymagania ogólne

- I.** Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.
Uczeń dokonuje obserwacji i pomiarów w terenie; potrafi korzystać z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu gromadzenia, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.
- II.** Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.
Uczeń posługuje się podstawowym słownictwem geograficznym w toku opisywania oraz wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym; identyfikuje związki i zależności w środowisku przyrodniczym, gospodarce i życiu społecznym w różnych skalach przestrzennych (lokalnej, regionalnej, krajowej, globalnej); rozumie wzajemne relacje przyroda-człowiek; wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne warunków środowiska przyrodniczego oraz działalności człowieka na Ziemi.
- III.** Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.
Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności geograficzne w celu lepszego rozumienia współczesnego świata i swojego w nim miejsca; stosuje wiadomości i umiejętności geograficzne w Życiu codziennym, m.in. w racjonalnym wykorzystaniu zasobów środowiska.
- IV.** Kształtowanie postaw.
Uczeń rozwija w sobie: ciekawość świata poprzez zainteresowanie własnym regionem, Polską, Europą i światem; świadomość wartości i poczucie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze i kulturowe własnego regionu i Polski; patriotyzm i poczucie tożsamości (lokalnej, regionalnej, narodowej) przy jednoczesnym poszanowaniu innych narodów i społeczności - ich systemów wartości i sposobów życia.

§ 1. PRZEDMIOT OCENY

Ocenianiu podlega:

- poprawność merytoryczna wypowiedzi ustnej lub pisemnej ucznia zgodna z ustaleniami wymagań edukacyjnych, przyjętych dla poszczególnych klas i poziomów
- samodzielność w rozwiązywaniu zadań i problemów
- kreatywność, twórczość ucznia w realizacji podjętych zadań
- aktywność ucznia podczas lekcji i na zajęciach pozalekcyjnych

§ 2. NARZĘDZIA POMIARU A KRYTERIA OCENIANIA

Lp.	Narzędzia pomiaru	Narzędzia oceniania (kryteria)	Waga w %
1.	praca klasowa, sprawdzian	kryterium procentowe	100
2.	kartkówka	kryterium procentowe	75
3.	odpowiedź ustna	kryterium opisowe	75
4.	znajomość mapy	kryterium procentowe	100
5.	aktywność	kryterium opisowe	75
6.	praca domowa	kryterium opisowe	50
7.	referat	kryterium opisowe	25
8.	inne formy	kryteria opisowe ustalane na bieżąco	25

§ 3. SPOSOBY POWIADAMIANIA UCZNIĄ O TERMINACH KONTROLI WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI ORAZ O ZAKRESIE MATERIAŁU PRZEWIDZIANEGO DO KONTROLI

- **Praca klasowa** (obejmująca duży zakres wiedzy i umiejętności), **sprawdzian** (obejmujący ostatnio omawianą tematykę – z więcej niż trzech ostatnich lekcji) powinny być zapowiedziane co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone lekcją powtórzeniową oraz wpisem do dziennika lekcyjnego.
- **Kartkówka lub bieżąca odpowiedź** (materiał trzech ostatnich lekcji) nie wymaga uprzedzenia uczniów oraz wpisu do dziennika lekcyjnego (traktujemy je jako sprawdzenie systematyczności pracy uczniów).
- **Inne formy** – terminy i zakres materiału uzależnione są od ich stopnia trudności; nauczyciel ustala je w porozumieniu z uczniami.

§ 4. TERMINY SPRAWDZANIA PRAC I INFORMOWANIA UCZNIÓW O UZYSKANYCH OCENACH

- **prace klasowe, sprawdziany** powinny być sprawdzone i oddane uczniom do wglądu w terminie do dwóch tygodni od daty wykonania, chyba że w tym okresie nie odbywają się zajęcia dydaktyczno – wychowawcze w szkole lub nauczyciel przebywa na zwolnieniu lekarskim
- **kartkówki** – powinny być sprawdzone, ocenione i oddane uczniom do wglądu w terminie jednego tygodnia od daty ich wykonania, chyba że nie jest to możliwe z przyczyn podanych powyżej
- **referaty** – powinny być sprawdzone, ocenione i oddane uczniom w terminie do miesiąca od daty ich dostarczenia nauczycielowi (w takim przypadku uczniowie piszą wypracowania nie w zeszytach przedmiotowych, lecz na papierze znormalizowanym);
- **inne formy** – terminy ustala się na bieżąco w porozumieniu z uczniami stosowanie do trudności i czasochłonności wykonanego zadania.

§ 5. ARCHIWIZACJA PRAC

Archiwizacji (przechowywaniu) podlegają: prace klasowe, sprawdziany, kartkówki do Rady Plenarnej kończącej każdy semestr. Po okresie archiwizacji wyżej wymienione prace zostają zniszczone.

§ 6. SPOSÓB UDOSTĘPNIANIA PRAC UCZNIOM, RODZICOM LUB PRAWNYM OPIEKUNOM

Uczeń ma prawo wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy własnej w obecności nauczyciela i uzyskania zwięzłej motywacji (ustnej) uzyskanej oceny. W przypadku narzędzi pomiaru ocenianych według kryteriów procentowych motywację zastępuje informacja o uzyskanych punktach za poszczególne zadania oraz o łącznej sumie punktów.

Prawo wglądu do prac mają także rodzice (prawni opiekunowie) ucznia podczas zebrań z rodzicami lub indywidualnych spotkań z nauczycielem geografii.

§ 7. UTRWALANIE WIADOMOŚCI I UMIEJETNOŚCI

Utrwalenie wiadomości i umiejętności uczniów może przybrać jedną z następujących form:

- syntezy materiału według określonych problemów,
- pracy w grupach według przydzielonych zadań,
- konkursu,
- krzyżówek, quizów, rebusów,
- referatu uczniowskiego,
- inną.

§ 8. ZASADY POPRAWIANIA WYNIKÓW NIEKORZYSTNYCH

Uczeń ma prawo poprawiania wyników niekorzystnych z klasowych form kontroli wiadomości i umiejętności. Poprawianie ocen nie jest jednak obligatoryjne i zależy od decyzji ucznia. W sytuacji poprawiania wyników niekorzystnych uczeń otrzymuje nowe zadania o identycznym stopniu trudności, co poprzednie. Termin poprawiania wyników niekorzystnych ustala nauczyciel w porozumieniu z uczniem; poprawa nie może jednak odbyć się później niż dwa tygodnie od daty oddania prac.

Każdą ocenę uzyskaną podczas poprawiania wyników niekorzystnych wpisuje się do dziennika. Jeżeli uczeń poprawił ocenę na wyższą, poprzedni stopień nie jest rozpatrywany podczas wystawiania oceny klasyfikacyjnej.

Uczeń, który z powodu usprawiedliwionej nieobecności nie przystąpił do pisemnej klasowej formy sprawdzania wiadomości i umiejętności (praca klasowa, sprawdzian) ma obowiązek do niej przystąpić w kolejnym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

§ 9. OCENA BIEŻĄCEJ AKTYWNOŚCI UCZNIÓW PODCZAS LEKCJI

Aktywność ucznia podczas lekcji podlega bieżącemu ocenianiu za pomocą znaku „+”, które nauczyciel wpisuje do dziennika lekcyjnego. Uczeń ma prawo skontrolować liczbę „plusów”. Każdy uczeń powinien dążyć do uzyskania jak największej liczby „plusów”, ponieważ zostają one przeliczone na oceny:

- 4 plusy – bardzo dobry
- 3 plusy – dobry
- 2 plusy – dostateczny
- 1 plus – dopuszczający

Szczególna aktywność ucznia podczas lekcji może zostać nagrodzona przez nauczyciela odpowiednią pozytywną oceną. Pod pojęciem aktywności, ocenianej znakiem „+”, rozumie się także inne jej formy, np. pracę w grupach, wszelkie prace wykonane przez ucznia z własnej inicjatywy lub na prośbę nauczyciela, udział w konkursach etc.

§ 10. OCENA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ WYNIKAJĄCA Z REALIZOWANEGO PROGRAMU NAUCZANIA DLA UCZNIĄ O SPECJALNYCH WYMAGANIACH EDUKACYJNYCH

W stosunku do uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z programu nauczania, wymagania te zostaną obniżone zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

W wymaganiach uwzględniono:

- ogólne wymagania dla absolwenta każdego etapu edukacyjnego
- wolne tempo pracy (na udzielenie odpowiedzi, pracę z tekstem uczeń otrzymuje więcej czasu, jest naprowadzany na właściwy tok rozumowania poprzez dodatkowe pytania i wskazówki)
- uczniowie odpowiadają stojąc przy ławce, pytania obejmować będą wąski zakres tematyczny
- uczniowie z wadami wymowy mogą być odpytywani tylko pisemnie
- specyficzny rodzaj sprawdzianów i testów(uczeń otrzymuje zmniejszoną ilość zadań oraz mniejszą partię materiału, zadania będą formułowane w możliwie najprostszy sposób
- błędy stylistyczne i ortograficzne nie będą dyskwalifikować wartości merytorycznych.

§ 11. KRYTERIA OCENY PRAC PISEMNYCH (kryterium procentowe)

W pracach pisemnych wszystkim zadaniom przyporządkowana jest określona liczba punktów. Progi procentowe poszczególnych ocen są następujące:

Praca klasowa, sprawdzian, kartkówka

0 – 30 %	niedostateczny
31 – 50 %	dopuszczający
51 – 70 %	dostateczny
71 – 90 %	dobry
91 – 100 %	bardzo dobry

* celujący – spełnione kryteria na bdb. dodatkowe pytanie na „6”

§ 12. KRYTERIA WYMAGAŃ NA POSZCZEGÓLNE OCENY W GIMNAZJUM

Ocena celująca (poziom wymagań wykraczający)

Stopień celujący może otrzymać uczeń, który opanował treści wykraczające poza informacje zawarte w podręczniku. Uczeń potrafi selekcionować i hierarchizować wiadomości oraz z powodzeniem bierze udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych. Pod okiem nauczyciela prowadzi też własne prace badawcze.

Ocena bardzo dobra (poziom wymagań dopełniający)

Uczeń może otrzymać ocenę bardzo dobrą, jeżeli opanował treści dopełniające. Taki uczeń potrafi samodzielnie interpretować zjawiska oraz bronić swych poglądów.

Ocena dobra (poziom wymagań rozszerzający)

Stopień dobry można wystawić uczniowi, który przyswoił treści rozszerzające, właściwie stosuje terminologię przedmiotową, aktywnie uczestniczy w zajęciach oraz stosuje wiadomości w sytuacjach typowych wg wzorów znanych z lekcji i podręcznika, a także rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem poznanych metod. Ponadto samodzielnie pracuje z podręcznikiem i materiałami źródłowymi.

Ocena dostateczna (poziom wymagań podstawowy)

Stopień dostateczny może otrzymać uczeń, który opanował wiadomości podstawowe i z niewielką pomocą nauczyciela potrafi rozwiązać podstawowe problemy. Analizuje również proste zależności, a także próbuje porównywać, wnioskować i zajmować określone stanowisko.

Ocena dopuszczająca (poziom wymagań konieczny)

Na wystawienie uczniowi stopnia dopuszczającego pozwala przyswojenie przez niego treści koniecznych. Taki uczeń z pomocą nauczyciela jest w stanie nadrobić braki w podstawowych umiejętnościach.

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował niezbędnego minimum podstawowych wiadomości określonych programem nauczania. Popelnia poważne błędy merytoryczne. Przy pomocy nauczyciela nie potrafi odtworzyć fragmentarycznej wiedzy. Braki wiedzy są tak duże, iż nie roszą nadziei na ich usunięcie, nawet w dłuższym okresie. Brak zainteresowania przedmiotem. Uczeń nie opanował w stopniu minimalnym wiadomości historycznych.

§ 13. PROCEDURA PODWYŻSZANIA OCENY ROCZNEJ

1. Zgodnie z procedurami WSO, na wniosek rodzica lub prawnego opiekuna.
2. Forma pisemna.
3. Zakres materiału zgodnie z podstawą programową, przewidziany do realizacji na danym poziomie edukacyjnym.
4. Uczeń powinien uzyskać 85% punktów, aby ocena została podwyższona.

§ 14. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. **Obowiązkiem każdego ucznia jest przygotowywanie się do lekcji.**

2. Uczeń ma prawo do nieprzygotowania się do lekcji z ważnych i uzasadnionych powodów, ale za każdym razem zgłasza ten fakt nauczycielowi tuż po zakończeniu czynności organizacyjno – porządkowych, takich jak sprawdzanie nieobecności i zapisanie tematu lekcji w dzienniku.
3. W ciągu semestru uczeń może raz (jedna godzina geografii tygodniowo) bądź dwa razy (dwie godziny geografii w tygodniu) zgłosić nieprzygotowanie do lekcji oznaczone w dzienniku jako „np”. Za nieprzygotowanie uważa się nieopanowanie przez ucznia materiału z trzech ostatnich lekcji oraz brak pracy domowej. Uczeń nie może zgłosić nieprzygotowania do lekcji na zajęciach, na których zostały zapowiedziane praca klasowa, sprawdzian lub wystawiana jest ocena końcowa.
4. Zapowiedziana przez nauczyciela, zgodnie z trybem: praca klasowa lub sprawdzian nie ulegają przekładaniu na inny termin. Nauczyciel zapisuje datę zapowiedzenia ww. form w dzienniku lekcyjnym.
5. W przypadku dłuższej (ponad siedmiodniowej) usprawiedliwionej nieobecności na zajęciach lekcyjnych uczeń ma prawo do trzydniowego zwolnienia z ustnych i pisemnych form sprawdzania wiadomości i umiejętności w celu uzupełnienia zaległości.
6. Braki w zeszycie wynikłe z nieobecności ucznia w szkole oraz wszelkie zaległości wynikłe z tego powodu powinny być uzupełnione na bieżąco.
7. Jeżeli podczas pisemnej klasowej formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczeń pracuje niesamodzielnie (korzysta z pomocy innych uczniów, zeszytu lub innych materiałów), wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną.
8. Nieusprawiedliwiona nieobecność ucznia podczas sprawdzania wiadomości i umiejętności jest równoznaczna z uzyskaniem oceny niedostatecznej bez możliwości jej poprawy.
9. W przypadku posiadania przez ucznia opinii PPP nauczyciel zobowiązany jest dostosować wymagania edukacyjne lub metody pracy do zaleceń poradni i możliwości ucznia.
10. Uczeń uzyskuje pozytywną ocenę półroczną/roczną, jeżeli spełnił wymagania edukacyjne na daną ocenę (minimum dopuszczającą).
11. W przypadku oceny śródrocznej lub rocznej (jeśli różnica pomiędzy oceną wyższą, a niższą jest nieznaczna) nauczyciel w uzasadnionych przypadkach może zmienić ocenę proponowaną przez system dziennika elektronicznego na korzyść ucznia.